

Wycieczka nr 82

Dzień pierwszy (9 listopad 2019 r.)

BIŁGORAJ – BOJARY – NADRZECZE - BIŁGORAJ

Dzień drugi (10 listopad 2019 r.)

**BIŁGORAJ – PODLESIE – SÓL – REZERWAT OBARY –
DĄBROWICA - BIŁGORAJ**

Region: województwo lubelskie: Roztocze Zachodnie, Równina Biłgorajska

Dystans: ok. 83 km (1-szy dzień: 30 km, 2-gi dzień: 53 km)

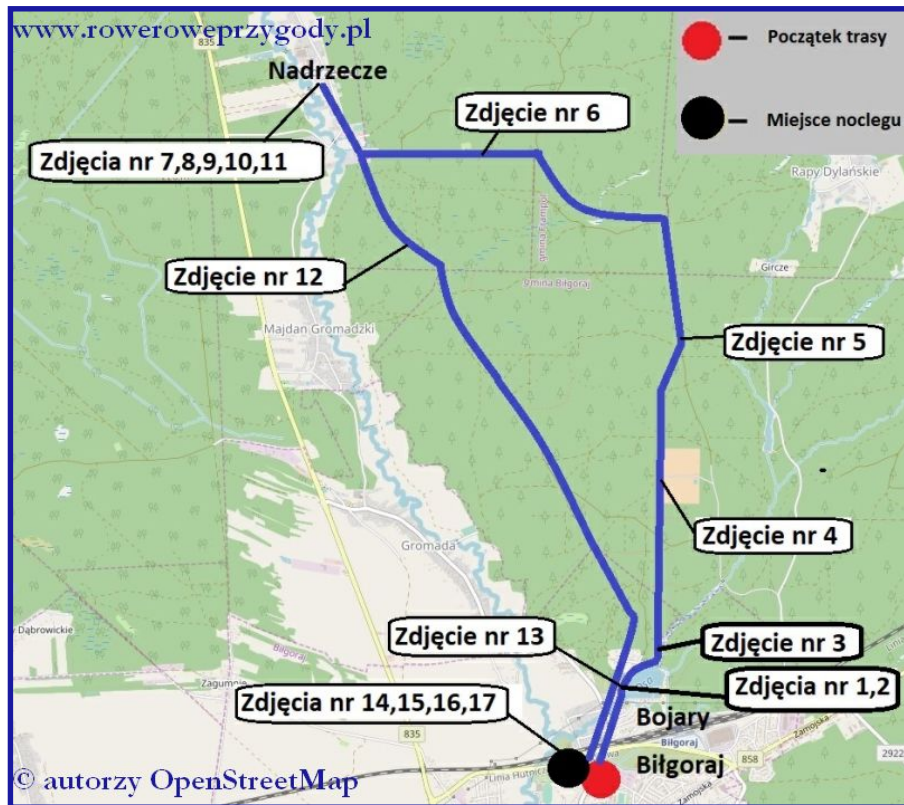
Rodzaj wycieczki: rowerowa

Stopień trudności: niski, w niektórych momentach średni

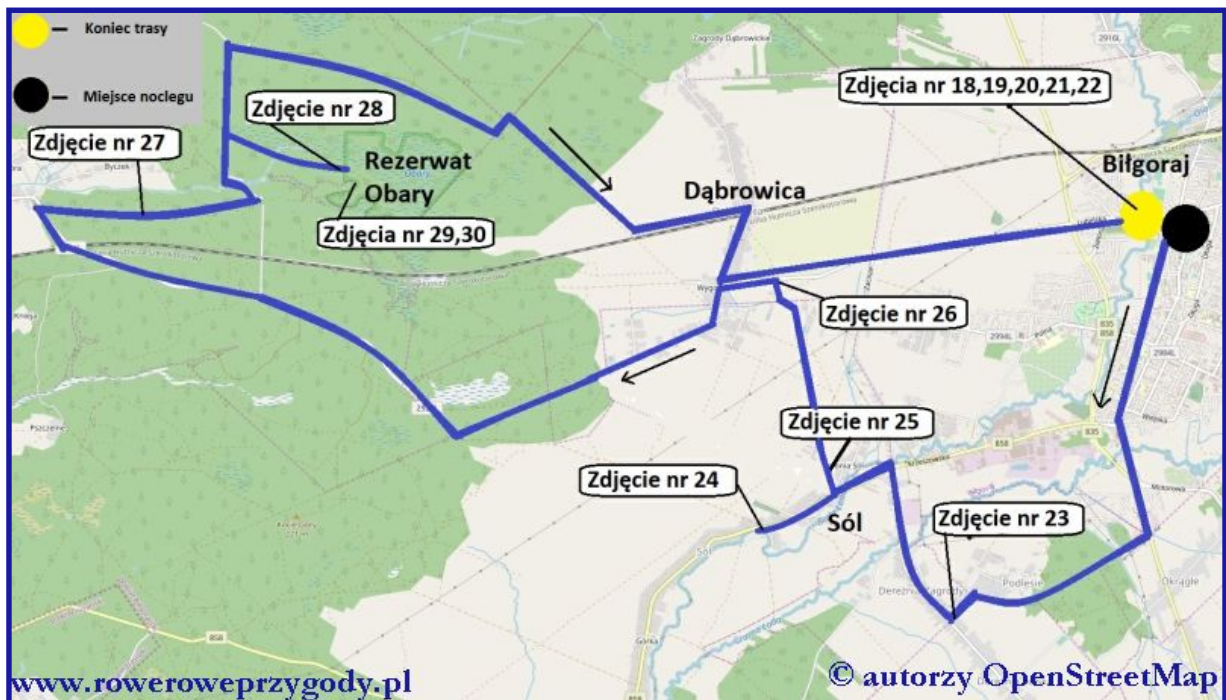
Minimalny wiek uczestnika: 11-12 lat

*Fragmenty map przedstawionych poniżej, pochodzą z systemu map internetowych **OpenStreetMap** (źródło: <http://openstreetmap.org/>). W/w mapy zostały dołączone do niniejszego Opisu na warunkach licencji [Uznanie autorstwa na tych samych warunkach 2.0](#) (CC-BY-SA 2.0). Legendy i trasy wycieczki zostały wprowadzone przez autora w/w Opisu.*

Dzień pierwszy

Dzień drugi

Dzień pierwszy (9 listopad 2019 r).

Witam na kolejnej wycieczce krajoznawczej, podczas której odwiedziłem miasteczko **Biłgoraj** oraz jego okolice zarówno po stronie północnej jak i południowej. Wycieczka o tyle jest niezwykła, gdyż kończy moje zwiedzanie roztoczańskich okolic. Mimo, że okolice Biłgoraja nie obfitują w znaczną liczbę atrakcji, to i tak sądzę, że warto te okolice odwiedzić. No cóż, no to zaczynamy!

Wycieczkę zaczniemy od miejsca, zapewne znanego każdemu mieszkańcowi miasteczka Biłgoraj – jest to **zalew Bojary (zdjęcie nr 1)**. Nie będę dokładnie opisywać, jak trafić do

tego miejsca, zawsze można skorzystać z pomocy tutajszych mieszkańców i się dopytać. Umieszczę jednak poniżej krótki opis tego miejsca.

***Zalew Bojary** – powstał w latach 70-tych XX wieku na rzece Osa. Znajduje się w północnej części miasta. Wokół jeziora poprowadzono brukowy*

Zdjęcie nr 1 – Rekreacyjny zbiornik wodny w Biłgoraju – tj. Zalew Bojary.

*bulwar spacerowy z ławeczkami i latarniami. Zbiornik posiada powierzchnię około 8 ha. Obecnie administrowany jest przez **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji**.*

Zalew Bojary jest idealnym miejscem dla miłośników aktywnego wypoczynku nad wodą. Zlokalizowano na nim miejsca do plażowania, a także molo (zdjęcie nr 2) a także łowiska wędkarskie, plac zabaw i wypożyczalnia sprzętu wodnego: kajaków i rowerów wodnych (źródło tekstu na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 2 – Drewniane molo i plac zabaw nad Zalewem Bojary.

Żegnamy **Zalew Bojary** i podążamy dalej promenadą wzdłuż brzegu Zalewu, wcześniej skręcając w lewą stronę. Opuściwszy Zalew wjeżdżamy w tereny leśne i zgodnie z niebieskim szlakiem rowerowym podążamy w prawą stronę. Na jednym z drzew zobaczymy,

że oprócz niebieskiego szlaku, wzdłuż naszej drogi wiedzie również szlak czarny turystyczny. Droga, którą podążamy jest niezbyt szeroka, ale świetnie nadająca się do jazdy rowerem (**zdjęcie nr 3**). Ponadto mijany krajobraz to głównie las sosnowy, ale też można spotkać inne gatunki

Zdjęcie nr 3 – Leśna droga w okolicy Zalewu Bojary w Bilgoraju.

drzew. Dodam, iż powietrze o tej porze roku jest tak rześkie, że w połączeniu z zapachem sośniny bardzo przyjemnie jedzie się rowerem. W międzyczasie zauważymy, że nasza droga nieco się poszerzy. Pojawi się większa ilość świerków, co też wpłynie pozytywnie na przejazd tym odcinkiem. Delektując się jazdą rowerem, dojedziemy do miejsca, gdzie w odległości około 50-60 metrów od naszej drogi, po prawej stronie zobaczymy szkółkę leśną (**zdjęcie nr 4**), w której znajduje się drzewostan w różnym wieku, wykorzystywany przez

Zdjęcie nr 4 – Brama wjazdowa do Szkółki Leśnej.

leśników do obsadzania innych fragmentów lasu.

Podążając dalej niebieskim szlakiem rowerowym, co jakiś czas ukazały się nam tablice informacyjne, które opisują różne gatunki drzew. Minęliśmy już opis dębu, później pojawi

nam się opis modrzewia. Przy tej tablicy warto zwrócić uwagę na pewną ciekawostkę. Otóż w pobliżu znajduje się murowany budynek, pełniący funkcję schronienia dla nietoperzy (**zdjęcie nr 5**). Zglądałem do środka, ale nie widziałem żadnego.

Zdjęcie nr 5– Schronienie dla nietoperzy na niebieskim szlaku rowerowym.

Dodam, iż szlak rowerowy w kolorze niebieskim jest to szlak utworzony całkiem niedawno, nazywa się szlakiem **Jastrzębia - Zdebrz**, został utworzony przez pasjonatów i członków **Stowarzyszenia Przyjaciół Roztocza – Jastrzębia Zdebrz**. Jak wyczytałem na stronie Stowarzyszenia, co roku organizowany jest rajd rowerowy, zwany Roztoczańskim Rajdem Rowerowym Jastrzębia – Zdebrz. Dla ciekawych podaję link: https://www.roztocezachodnie.pl/o_stowarzyszeniu, gdzie można uzyskać więcej informacji, Szlak ten zaczyna się w **Bilgoraju**, prowadzi różnymi drogami na północ aż do miejscowości **Turobin**.

Jadąc właśnie fragmentem szlaku Jastrzębia-Zdebrz, wjechaliśmy na bardziej otwarte tereny leśne, nasza droga również zmieniła się na szeroką, szutrową drogę, po której jedzie się całkiem przyjemnie. Dojedziemy po pewnym czasie do dużego skrzyżowania dróg leśnych, gdzie krzyżują się szlaki rowerowe: **Jastrzębia – Zdebrz**, po którym do tej pory podążaliśmy oraz szlak w kolorze zielonym zwany **Szlakiem Modelowym** lub **Modelowym Traktem**.

Na tym skrzyżowaniu skręcamy w lewą stronę i dalej już pojedziemy Szlakiem Modelowym, przypomnę w kolorze zielonym. Droga po której jedziemy teraz jest szeroka, bardzo wygodna do jazdy rowerem (**zdjęcie nr 6**). Prowadzi nas przez teren leśny, gdzie zobaczymy a to drzewa wyłącznie sosnowe, w innym miejscu same brzozy. Szlak Modelowy jest dosyć

nowym szlakiem, prowadzącym z Biłgoraja do wsi Rapy Dylańskie, ma długość 13 km. Prowadzi głównie przez bory sosnowe Puszczy Solskiej.

Zdjęcie nr 6 – Szlak rowerowy zwany Modelowym, w okolicy Nadrzecza.

Pozwolę sobie na małą dygresję. Otóż co odróżnia nowo tworzone szlaki rowerowe, to z pewnością sposób znakowania szlaku. Dawne szlaki PTTK charakteryzowały się tym, że wymagały większej współpracy z mapą, gdyż były rzadziej umieszczane. Jeszcze teraz jak zwiedzam różne okolice, to sam mam wielokrotnie problem z podążaniem wzdłuż starego szlaku turystycznego. Nie raz też zgubię drogę i potem mam problem z powrotem na właściwy szlak. Z kolei nowe szlaki oznakowane są najczęściej dużą ilością, z daleka widocznych tabliczek, przez co nie ma najmniejszej możliwości, żeby się zgubić. Weźmy za przykład szlak Modelowy po którym właśnie jedziemy, pomimo, że wije się pośród lasów, jest dobrze oznaczony i nie ma możliwości, żeby go zgubić.

Po niezbyt długiej jeździe, dojeżdżamy do pierwszych zabudowań wsi Nadrzecze, o której napiszę kilka słów poniżej. Szlak zielony, skręci w lewą stronę, my natomiast podążymy w prawą stronę, gdzie za chwilę przywita nas nowoczesna remiza, pełniąca również funkcję lokalnego Domu Kultury. Przed budynkiem zobaczymy ciekawą rzeźbę (**zdjęcie nr 7**).

Wieś Nadrzeczce – urocza wieś założona w II połowie XVIII w. W tej miejscowości swoją siedzibę ma fundacja „Kresy 2000”, założona przez Alicję, Dominikę i Stefana Szmidtów (zdjęcia nr 8,9). Prowadzi ona działalność mającą na celu zachowanie od zapomnienia sztuki i kultury Ziemi Biłgorajskiej, oraz ochrony dziedzictwa kulturowego, tradycji i zwyczajów kresowych. Fundacja

Zdjęcie nr 7– Remiza i Dom Kultury w jednym w wsi Nadrzeczce

„Kresy 2000” cyklicznie organizuje również wystawy, sztuki teatralne, koncerty itd. Więcej o samej fundacji można się dowiedzieć , korzystając ze strony – www.kresy2000.pl.

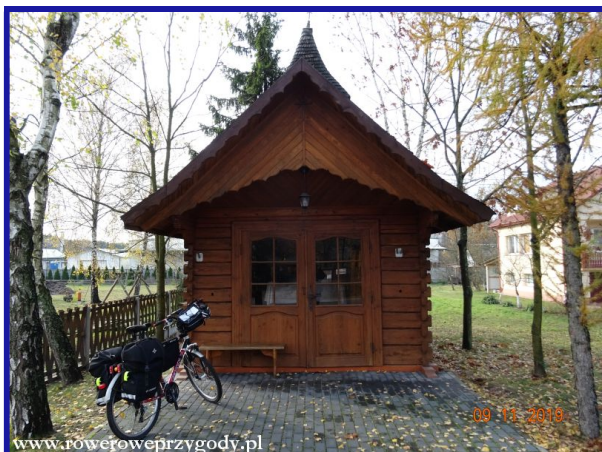

Zdjęcie nr 8– Brama prowadząca do siedziby fundacji „Kresy 2000”.

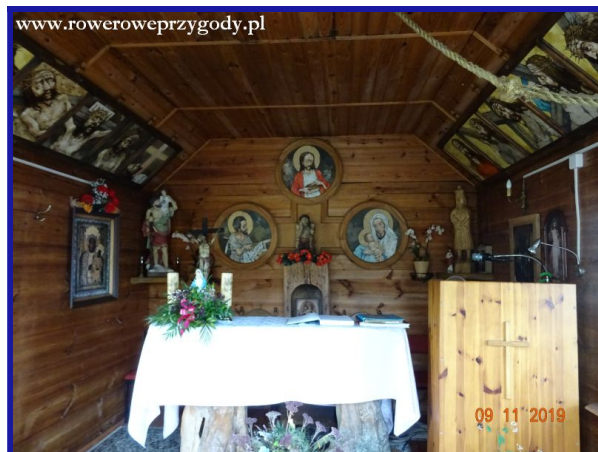

Zdjęcie nr 9– Jeden z zabytkowych budynków fundacji „Kresy 2000”.

*Będąc w Nadrzeczcu warto odwiedzić również kaplicę domkową, której wnętrze zdobią obrazy **Jerzego Dudy-Gracza**. We wnętrzu kaplicy znajduje się również odnowiona kapliczka kłodowa z 1906 r. (zdjęcia nr 10,11). Na zakończenie warto wspomnieć, iż w Nadrzeczcu funkcjonuje Stowarzyszenie **Moje Nadrzeczce**, a przez wioskę przebiega szlak rowerowy „Białej Łady” oraz wspomniany wcześniej szlak „Modelowy Trakt” (źródło tekstu na końcu Opisu).*

Zdjęcie nr 10– Kaplica domkowa w Nadrzeczcu.

Zdjęcie nr 11- Wnętrze kaplicy w Nadrzeczcu, w której możemy podziwiać obrazy Jerzego Dudy-Gracza.

Żegnamy wieś Nadrzeczce i wracamy ponownie na nasz zielony szlak „Modelowy Trakt”, którym podążamy dalej w kierunku Biłgoraja. Od wsi Nadrzeczce droga nie jest już taka wygodna, zaczyna się odcinek drogi lekko terenowej, pojawiają się zapiaszczenia. Na

Zdjęcie nr 12 – Szlak „Modelowy Trakt” pomiędzy Nadrzeczczem a Biłgorajem.

szczęście odcinek ten nie jest zbyt długi. Droga się staje w pewnym momencie bardziej utwardzona, jazda rowerowa jest znacznie łatwiejsza (zdjęcie nr 12). Jak widać na zdjęciu, sosny mają czarne pnie w dolnej części.

Przyznam się szczerze, że tego dnia pomyliłem trasę, dlatego też dzisiaj przejazd był niezbyt długi. Ale bywa i tak. Dlatego jeszcze przed nami około 3-4 kilometrów jazdy przez tereny leśne i ponownie dojedziemy do Zalewu Bojary w Biłgoraju. Jako, że miałem spory zapas czasu, spowodowany pomyłką tras, postanowiłem skorzystać z infrastruktury turystycznej przy Zalewie Bojary i zrobić przerwę na posiłek (zdjęcie nr 13).

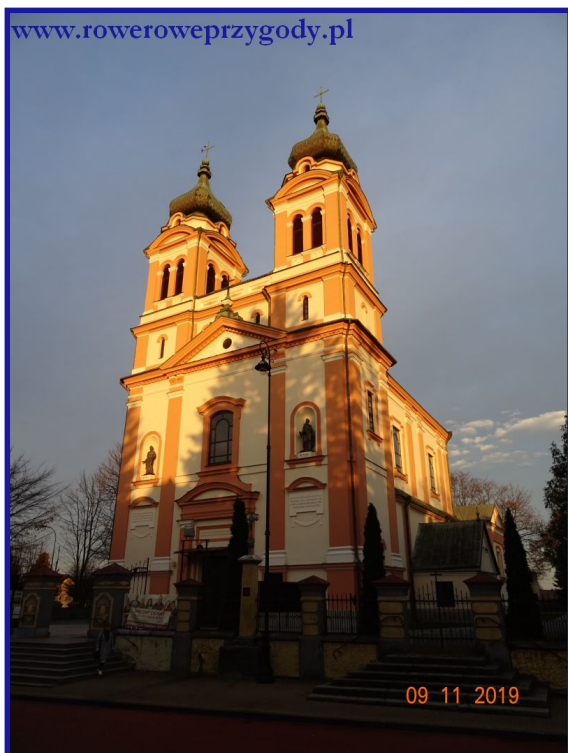
Po posiłku pojeździłem nieco po Biłgoraju, gdzie zwiedziłem kilka tutejszych zabytków. Zwiedzanie tego miasteczka zaplanowałem sobie na następny dzień, ale postanowiłem wykorzystać maksymalnie dzisiejszy dzień.

Zdjęcie nr 13 – Miejsce grillowo-ogniskowe przy Zalewie Bojary w Biłgoraju.

Poniżej przedstawiam wybrane zabytki miasteczka Biłgoraj, które zwiedziłem pierwszego dnia mojego wypadu w te okolice.

Kościół pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP – najstarsza parafia rzymskokatolicka, działająca

w Biłgoraju. jej początki sięgają pierwszej połowy XVII w. Obecny kościół został zbudowany w latach 1735-1755 w miejscu drewnianej świątyni (zdjęcie nr 14). Kościół został zbudowany w stylu barokowym. W czasie działań wojennych w 1939 r. uległ pożarowi, odbudowa nastąpiła po 1940 r. Świątynia jest murowana, otynkowana. W początkowym okresie okupacji, nabożeństwa odbywały się w małym kościółku pw. Św. Jerzego. W 1941 r. z inspiracji nacjonalistów ukraińskich, kościół ten został odebrany katolikom i przekazany na cerkiew prawosławną. Wówczas nabożeństwa były odprawiane w ruinach spalonego kościoła, który oczyszczono z gruzów i przykryto dachem (źródła tekstu na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 14 – Barokowy kościół pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP w Biłgoraju.

Dawny niemiecki obóz przejściowy – dawny niemiecki obóz przejściowy, założony w kwietniu 1944 r. dla wysiedlonej, pacyfikowanej ludności Zamojszczyzny oraz partyzantów schwytych w wyniku akcji Sturmwind i Sturmwind II. Przez obóz przeszło około 15 tys. osób. Przypomnę, że akcje

*Sturmwind i Sturmwind II były to akcje hitlerowców, skierowane przeciw partyzantom na Zamojszczyźnie, w lasach Janowskich i Puszczy Solskiej. Dawny obóz położony był pomiędzy ul. Tadeusza Kościuszki, ul. Ogrodową i ulicą Lubelską. W miejscu tym znajduje się pomnik, postawiony w 2010 r., upamiętniający tamte, tragiczne momenty (zdjęcie nr 15). Wracając do tematyki obozu, dodam, że władzę nad obozem sprawowało **Gestapo**. Teren był ogrodzony wysokim drutem kolczastym. Większość ludności cywilnej z tego obozu przewożono do Majdanka, część na roboty przymusowe do Niemiec (źródło tekstu na końcu Opisu).*

Zdjęcie nr 15 – Pomnik, upamiętniający więźniów, przetrzymywanych w nieludzkich warunkach, w niemieckim obozie przejściowym w Biłgoraju (dawny obóz znajdował się za pomnikiem).

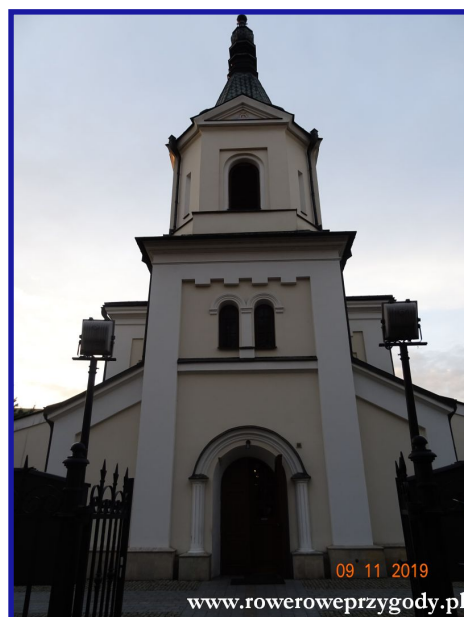
***Pomnik Sitarza w Biłgoraju** – jedyny w Polsce i na świecie pomnik sitarza znajduje się w Biłgoraju,*

przed Biłgorajskim Centrum Kultury (zdjęcie nr 16). Pomnik wykonano z kamienia wapiennego. Miasteczko Biłgoraj słynęło z produkcji sit już w XVII w., które sprzedawano w całej Europie. Sitarstwo jest rzemiosłem, polegającym na tworzeniu sit, w których siatkę wykonywano z końskiego włosia zaś obręcz z drewna sosnowego.

Zdjęcie nr 16 – Pomnik biłgorajskiego sitarza, wykonany z kamienia wapiennego.

***Kościół pw. św. Jerzego** – kościół parafialny, znajdujący się w centrum miasta (zdjęcie nr 17). Świątynia została zbudowana jako grecko-katolicka w latach 1790-1793 r. Jest to kościół murowany, otynkowany. W 1875 r. został zamieniony na cerkiew prawosławną. Natomiast w 1919 r. nastąpiło przekazanie cerkwi katolikom obrządku łacińskiego. Podczas działań wojennych w 1939 r. kościół św. Jerzego nie odniósł większych strat. Natomiast po raz drugi pełnił funkcję świątyni prawosławnej, jak podaje Wikipedia korzystali z niego Ukraińcy, którzy kolaborowali z hitlerowcami. Po II Wojnie Światowej, świątynia po raz drugi znalazła się w rękach katolików (źródła tekstu na końcu Opisu).*

To dzisiaj na tyle, jeśli chodzi o zwiedzanie Biłgoraja. Jutro w planie kontynuacja wycieczki po tym miasteczku a w dalszej części dnia odwiedzenie torfowiskowego rezerwatu przyrody „Obary”. Do zobaczenia w dniu jutrzejszym.

Dzień drugi (10 listopad 2019 r) .

Witam serdecznie w drugim dniu wycieczki. Dzisiaj kontynuujemy zwiedzanie miasteczka. Pierwszą atrakcją dzisiejszego dnia jest pomnik w formie ławeczki, poświęcony znanemu pisarzowi pochodzenia żydowskiego **Isaacowi Bashevis Singerowi** (zdjęcie nr 18).

Ławeczka Isaaca Bashevisa Singera – pomnik odsłonięto 13 września 2009 r. podczas obchodzonych w Bilgoraju Dni Singera. Pomnik znajduje się w Parku w pobliżu kościoła pw. Św. Jerzego. Koszt budowy pomnika został pokryty ze składek mieszkańców miasta.

I.B.Singer – znany pisarz polski i amerykański

Zdjęcie nr 18 – Pomnik Isaaka Bashevisa Singera – znanego pisarza pochodzenia żydowskiego, mieszkający przez długi czas w Bilgoraju.

pochodzenia żydowskiego. Laureat nagrody Nobla za rok 1978. Tworzył głównie w języku jidysz. Pisarz mieszkał w Bilgoraju w latach 1917-1921 r. Miasto to było rodzinnym miastem jego matki Baszewy, córki bilgorajskiego rabina (źródła tekstu na końcu Opisu).

Jedną z głównych atrakcji w Bilgoraju jest dawna zagroda sitarska (zdjęcie nr 19).

Zagroda sitarska w Bilgoraju – jedyny zachowany obiekt budownictwa sitarskiego to zagroda, położona przy ul. Nadstawnej 32, należąca do Muzeum Ziemi Bilgorajskiej. Jest to dom mieszkalny, zbudowany w 1810 r.. Jego pierwszym właścicielem był Andrzej Grabiński

Zdjęcie nr 19 – Część frontowa dawnej zagrody sitarskiej w Bilgoraju.

Zdjęcie nr 20 – Widok na zagrodę sitarską od strony wewnętrznej.

do przechowywania ziarna oraz sprzęt do mielenia zboża. Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej powiatu biłgorajskiego (źródło tekstu na końcu Opisu).

Sanktuarium Św. Marii Magdaleny – Puszcza Solska (dawniej wieś w okolicy Biłgoraja, obecnie jego część) to miejsce szczególnego kultu św. Marii Magdaleny na Biłgorajskiej Ziemi. Tomasz Zamoyski osadził tu 1644 r. Ojców Franciszkanów, budując dla nich kościół i drewniany klasztor. Zespół klasztorny był wielokrotnie niszczony. Obecnie w jego skład wchodzi:

- **kościół pw. Św. Marii Magdaleny (zdjęcie nr 21)** – znajduje się na wzniesieniu, zbudowany jest w stylu **eklektycznym** (pozwalającym na łączenie w jednej budowli w sposób swobodny, często niezgodnych ze sobą różnych elementów, wybranych z różnych stylów architektonicznych) i nawiązuje do renesansowej architektury polskiej. W ołtarzu głównym znajduje się XVII w. obraz św. Marii Magdaleny, oprócz tego obrazu, można również obejrzeć inne obrazy, pochodzące z XVII i XVIII wieku. Warto dodać za Wikipedią, że jest to największy kościół w mieście i że został wzniesiony za zwycięstwo w wojnie polsko-rosyjskiej w 1920 r.

Zdjęcie nr 21 – Front kościoła pw. św. Marii Magdaleny w Biłgoraju.

- o *nieczynny klasztor*
- o *kaplica (zdjęcie nr 22) – powstała w 1794 r. w miejscu spalonego kościoła. Ma kształt kwadratu, wewnątrz znajduje się głęboka studnia z „cudownym” źródłem oraz barokowy ołtarz. Jak podaje Wikipedia (link na końcu Opisu), w ołtarzu możemy obejrzeć obraz św. Marii Magdaleny pochodzący z drugiej połowy XVIII wieku.*

Zdjęcie nr 22 – Zabytkowa kaplica przy Sanktuarium pw. Św. Marii Magdaleny w Bilgoraju.

Na koniec dodam ciekawostkę, że niedawno odkryto podziemne tunele, pochodzące z XVIII lub XIX wieku, które prawdopodobnie łączyły poszczególne obiekty (źródło tekstu na końcu Opisu).

Opuszczamy miasteczko Bilgoraj i kierujemy się następnie na trasę nr 835 w kierunku **Przemysła**. Po przejechaniu pewnego odcinka, dojedziemy do skrzyżowania w prawą stronę i następnie już zgodnie z czarnym szlakiem rowerowym podążymy dalej. Przez około 200 metrów będą nam towarzyszyć zabudowania mieszkalne wsi Okrągłe i potem wjedziemy już w tereny leśne, które mieszają się z terenami otwartymi. Podążamy drogą szutrową, możliwą do jazdy rowerem. Mijamy po lewej stronie ładny obiekt sportowy (boisko) by za chwilę wjechać do miejscowości **Dereźnia Solska**. Po drodze zobaczymy ładną kapliczkę przydrożną z 1918 r. (**zdjęcie nr 23**).

Zdjęcie nr 23 – Ładna przydrożna kapliczka we wsi Dereźnia Solska.

Po dojeździe do szosy, skręcamy w prawą stronę zgodnie z czarnym szlakiem rowerowym. Przed nami kolejna miejscowość tj. **Dereźnia Zagrody**. Podążając bardzo wygodną drogą asfaltową (uwaga na znaczny ruch samochodowy) mijamy most na rzeczce **Czarna Łada** i dojedziemy do drogi międzywojewódzkiej nr 858. Następnie skręcamy w lewą stronę i podążamy do pobliskiej miejscowości **Sól**, aby obejrzeć zabytkowy **kościół pw. św. Michała Archaniola (zdjęcie nr 24)**.

Kościół pw. św. Michała Archaniola w Sól – wieś Sól została utworzona w drugiej połowie XVI w. przez Adama Gorajskiego. Jak możemy przeczytać na tablicy informacyjnej znajdującej się przy kościele, pierwszymi osadnikami byli osadnicy z Fryzji. Pod koniec XVI wieś została przejęta przez Zamoyskiego i włączona do Ordynacji Zamoyskiej.

Zdjęcie nr 24 – Kościół pw. św. Michała Archaniola w Sól k/Bilgoraja.

*Nazwa **Sól** pochodzi od składów soli sprowadzonej z Wieliczki, które miały tutaj się znajdować. W 1620 r. wybudowano drewnianą cerkiew unicką, a 1872 r. murowaną, którą w 1875 r. zamieniono na cerkiew prawosławną. Podobnie jak wiele innych świątyń także i ta została przekazana katolikom w 1919 r. Świątynia w Sól to budynek murowany, z cegły w stylu cerkiewnym (budowany na planie krzyża greckiego), jednonawowy rozbudowany w l. 2005-2014 r. na trzynawowy. Co ciekawe wewnątrz kościoła znajduje się ołtarz główny drewniany przerobiony z carskich wrót w 1919 r. (źródło tekstu na końcu Opisu).*

Zwiedzając kościół warto zwrócić uwagę na pomnik Józefa Piłsudskiego z 1990 r., który zastąpił wcześniejszy, postawiony w 1936 r.

Następnie wracamy ponownie w kierunku **Bilgoraja**, by za chwilę skręcić w lewą stronę w wąską drogę asfaltową kierunku wsi **Sól Kolonia**, oznaczoną niebieskim szlakiem rowerowym. W pewnym momencie asfalt się skończy i skręciwszy ponownie w lewą stronę wyjedziemy na tereny łąkowe. Tuż przy skřęćie zobaczymy ładną kapliczkę kłódową, przedstawiającą NMP (**zdjęcie nr 25**).

W tym miejscu jestem zmuszony poinformować, iż dalsza droga, którą opiszę prawdopodobnie jest mylnie wybrana przeze mnie, bo straciłem z oczu oznaczenia niebieskiego szlaku rowerowego. Jeśli ktoś nie jest zainteresowany wędrowaniem przez czyjeś pola z rowerem, to radzę wybrać inną drogę.

Jeśli natomiast ktoś chce podążać tą drogą, którą ja wybrałem może śmiało czytać dalej ten opis. Następny etap naszej wycieczki to przejazd drogą polną, prowadzącą w prostej linii, jednakże podążając nią trzeba uważać na wysypy na niej gruz, zawierający dosyć ostre elementy. Jadąc nią w pewnym momencie minimy po lewej stronie mały, domek działkowy, znajdujący się na ogrodzonym terenie. Od tego momentu kończy nam się droga łukowa utwardzona i dalej podążamy drogą typowo polną, która poprowadzi

Zdjęcie nr 25 – Kapliczka kłodowa NMP w Soli Kolonia.

nas w gęste zarośla. Po pokonaniu jeszcze małego odcinka, nasza droga się skończy w polu i konieczne będzie przejście przez łąkę w prawą stronę w kierunku wąskiej drogi asfaltowej. Po

Zdjęcie nr 26 – Kapliczka przydrożna z 1914 r. w okolicy Soli Kolonia.

wyjechaniu na tą drogę, podążamy nią krótki odcinek i dojedziemy do większej drogi asfaltowej, na której skręcimy w lewą stronę. Tu w pobliżu zobaczymy również kapliczkę w piaskowym kolorze (zdjęcie nr 26). Wzdłuż tej szerokiej drogi asfaltowej, prowadzi szlak **Green Velo** a także szlak rowerowy niebieski. Kapliczka została postawiona w 1914 r. a fundatorem był niejaki **Andrzej Maciocha**. Wjeżdżamy do wsi **Dąbrowica**. Podążamy tym szlakiem, aż do najbliższego rozjazdu dróg, na którym zgodnie ze szlakiem Green Velo skręcamy w lewą stronę. Na rozjeździe zobaczymy czarny krzyż z Jezusem po stronie lewej oraz kapliczkę po prawej stronie.

Na kolejnym rozjeździe dróg, ponownie skręcamy w prawą stronę zgodnie ze szlakiem Green Velo. Wjeżdżamy do wsi **Kolonia Sól** i pojawił się nam znak niebieskiego szlaku rowerowego, który wcześniej gdzieś nam zaginał. W odległości ok. 800-1000 metrów zobaczymy w oddali ścianę lasu. Po przejechaniu pewnego odcinka dojedziemy do rozjazdu, gdzie w lewą stronę skręca szlak niebieski, natomiast prosto prowadzi nas czerwony szlak rowerowy tzw. **Szlak Żurawinowy**, który w tym miejscu bierze swój początek. Szlak ten łączy wiele ciekawych miejsc pod względem przyrodniczym i historycznym, zlokalizowanych na terenie Puszczy Solskiej. Szlak Żurawinowy prowadzi nas drogą wygodną, asfaltową poprzez las. Na następnym rozjeździe Szlak Żurawinowy podąży prosto, jednakże jak spojrzemy na drogę, którą dalej prowadzi to z pewnością nie zechce nam się nią podążyć. Bardzo piaszczysta, trudna dla rowerzystów. Dodam, że na rozjeździe znajduje się tablica informacyjna, opisująca **Szlak Żurawinowy**. My skręcamy na wspomnianym rozjeździe w prawą stronę, zgodnie ze szlakiem **Green Velo**. Ten odcinek drogi jest bardzo przyjemny do jazdy, prowadzi nas drogą asfaltową, bardzo równą przez tereny leśny, głównie sosnowe. Po drodze szlak Green Velo odjedzie nam w prawą stronę, my natomiast dalej podążamy prosto kierując się na miejscowość **Ulanów**. Dojedziemy w pewnym momencie do dość ostrego podjazdu (6%), by przejechać wiadukt, zbudowany nad torami kolejowymi. Trochę się pomęczymy, ale zjazd z wiaduktu z pewnością nam wynagrodzi trudy podjazdu. Po zjeździe trzeba uważać, gdyż po około 200 metrach dojedziemy do skrętu w prawą stronę, gdzie poprowadzi nas dalej **czerwony Szlak Żurawinowy**. A oznaczenie tego szlaku jest niezbyt dobrze widoczne na jednym z drzew.

Teraz poruszamy się typową drogą leśną, mijając po drodze mały grób. Na najbliższym

rozjeździe dróg leśnych, skręcamy w lewą stronę. Nie martwmy się tym, że długo nie pojawia się nam znak szlaku czerwonego, ale pojawi się po około 80-100 metrach. Las, który mijamy jest typowym lasem dla tego regionu. Mieszanka sosny, brzozy i świerku oraz innych gatunków drzew (**zdjęcie nr 27**).

Zdjęcie nr 27 – Szlak Żurawinowy (czerwony) w okolicy rezerwatu Obary.

Po niezbyt długiej jeździe przez las, dojedziemy do drogi asfaltowej, oznaczonej szlakiem Green Velo, na którym skręcimy w lewą stronę. Jadąc minimy dwa zbiorniki wodne, po jednym z każdej strony drogi i dojedziemy do miejsca, gdzie czarny szlak Green Velo skręca w prawą stronę. W tym miejscu również znajduje się tablica informacyjna, dzięki której możemy się zapoznać z **rezerwatem torfowiskowym „Obary”**. Po pokonaniu około 200-300 metrów, na wysokości leśnego parkingu, znajdującego się po lewej stronie drogi, skręcamy w drogę leśną, w prawą stronę. Wkrótce potem dojedziemy wygodną, drogą leśną do granicy rezerwatu „Obary” (zdjęcie nr 28).

Poniżej umieściłem krótki opis tego ciekawego

Zdjęcie nr 28 – Wejście do rezerwatu przyrody „Obary” w Puszczy Solskiej.

miejsca, jakim jest z pewnością rezerwat przyrody „Obary”.

*Rezerwat przyrody „Obary” – rezerwat został utworzony w 1975 r. w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentów torfowisk: przejściowego i wysokiego, który w tym stadium jest rzadko spotykanym. Chronione są także drzewostany, które otaczając torfowisko tworzą osłonę otuliny bagien. Nazwa torfowiska pochodzi prawdopodobnie od **obary** - obwaru sosnowego, zwanego osmólem sosnowym. Objawy tej choroby grzybowej są często spotykane na tym terenie.*

*Powierzchnia rezerwatu wynosi 82 ha, z czego większość blisko 67 % stanowią bagna. Miąższość torfowiska sięga 2 metrów. W rezerwacie można spotkać rośliny objęte całkowitą ochroną np. **pomocnik baldaszkowaty, rosiczki, widlaki**. Ponadto obszar rezerwatu „Obary” jest zamieszkiwany przez wiele gatunków ptaków, np. **głuszce, żurawie, kaczki cyraneczki**. Stwierdzono tu również występowanie jarząbka i słonki.*

*Cały teren rezerwatu wchodzi w skład obszarów **Natura 2000**. Jak czytamy jeszcze na tablicy informacyjnej, przy wejściu do rezerwatu, w jego obrębie nie można zrywać owoców, rosnącej tutaj żurawiny błotnej, które stanowią jeden z podstawowych składników diety jesiennej głuszca i żurawia. (źródło tekstu na końcu Opisu).*

Jadąc wzdłuż torfowiska, dojedziemy do miejsca, gdzie niegdyś znajdowała się platforma widokowa. Niestety zostały po niej tylko fundamenty (**zdjęcie nr 29**). Na szczęście możemy skorzystać z drewnianej kładki, poprowadzonej fragmentem torfowiska (**zdjęcie nr 30**).

Zdjęcie nr 29 – Pozostałość po dawnej platformie widokowej w rezerwacie przyrody „Obary”.

Zdjęcie nr 30 – Kładka poprowadzona fragmentem torfowiska w rezerwacie „Obary”.

Po odwiedzeniu rezerwatu i wróciwszy na czarny szlak Green Velo, dalej podążamy kierując się w prawą stronę. Teraz jedziemy wąską drogą asfaltową. Dojedziemy do rozjazdu dróg, na którym dalej skręcamy w prawą stronę, w drogę szutrową oznaczoną kolorem niebieskim i czarnym. Podążając dalej na najbliższym rozjeździe skręcamy w lewą stronę zgodnie z niebieskim szlakiem rowerowym i tutaj nasza droga powinna przypominać pewnego rodzaju leśny prosty tunel o długości ok. 1 km. Po pokonaniu tego odcinka dojedziemy do torów kolejowych i następnie przed torami skręcamy w lewą stronę. Przejeżdżamy niewielki odcinek wzdłuż torów, by następnie skręcić w prawą stronę. Właściwie można rzec, że zaczyna nam się powrót do Biłgoraja. Jedziemy pod mostem kolejowym i później przez wieś **Dąbrowica**. Jeszcze niewielki przejazd i dojedziemy do znanego nam miejsca, gdzie krzyżują się różne drogi. Na tym rozjeździe znajduje się też duża kapliczka oraz czarny, drewniany krzyż. My skręcamy w lewą stronę i już bezpośrednio podążamy do Biłgoraja, gdzie czeka na nas samochód.

To tyle na dzisiaj. Przepraszam z góry za niedokładności na mapach, ale postaram się to od następnej wycieczki już to trochę poprawić. Uważam, że każdy turysta powinien jednak polegać na sobie i swoich materiałach i najważniejszy jest w tym wszystkim zdrowy rozsądek oraz własny pomysłu. Mam nadzieję, że ta ostatnia wycieczka w okolice Roztocza podobała się. Zapraszam na obejrzenie filmu z tej wycieczki – link na końcu Opisu.

Uwagi, komentarze lub inne spostrzeżenia, którymi chcielibyście się podzielić, proszę kierować na: roweroweprzygody@gmail.com

Życzę dobrej pogody i dużo wrażeń z wycieczki...

Darek Jedliński

Dokumentacja zdjęciowa:

- *Wszystkie zdjęcia – autor niniejszego Opisu.*

Źródła internetowe (linki):

- **Zbiornik Bojary**
  - <http://www.bezmapy.pl/przewodniki/zalew-bojary-w-bilgoraju-artykul818/>
- **Wieś Nadzeczce k/Biłgoraja**
  - <https://www.gminabilgoraj.pl/?s=zakladka&id=44&nazwa=Nadzeczce>
- **Kościół pw. Trójcy Świętej i Wniebowzięcia NMP**
  - https://pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_Trójcy_Swiętej_i_Wniebowzięcia_Najświętszej_Maryi_Panny_w_Biłgoraju
  - <https://www.wnmpbilgoraj.pl/index.php?id=historia>
- **Dawny, niemiecki obóz przejściowy w Biłgoraju**
  - https://pl.wikipedia.org/wiki/Obóz_przejściowy_w_Biłgoraju
- **Kościół pw. Św. Jerzego**
  - https://pl.wikipedia.org/wiki/Kościół_św._Jerzego_w_Biłgoraju
  - <http://www.kosciolek.parafia.info.pl/?p=main&what=16>
- **Ławeczka Isaaka Basherisa Singera**
  - https://pl.wikipedia.org/wiki/Isaac_Bashevis_Singer
  - https://pl.wikipedia.org/wiki/Ławeczka_Isaaca_Bashevisa_Singera_w_Biłgoraju
- **Zagroda sitarska w Biłgoraju**
  - <https://www.bilgorajski.pl/kultura/zabytki/zagroda-sitarska>
- **Sanktuarium św. Marii Magdaleny w Biłgoraju**
  - <http://maria-magdalena.zamojskolubaczowska.pl/kosciol-parafialny/>
- **Kościół pw. św. Michała Archanioła w Soli**
  - <https://diecezja.zamojskolubaczowska.pl/parafie/parafia-swietego-michala-archaniola-sol>
- **Rezerwat przyrody „Obary”**
  - Tablica informacyjna przy wejściu do powyższego rezerwatu.

Miejsce noclegu:

- ***Miejskie Pogodne Zacisze – ul. Wańkowicza 4 w Biłgoraju, tel. 531-315-318***

You **Link do filmu na kanale YouTube pt. Wycieczka nr 82:**

- <https://youtu.be/jYf7n5yakec>